

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e22597/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

gaaede tydelige Ord: herfor jeg selv personlig eller Ministeriet lagde nogen stor Vægt derpaa.

Sæd: Jeg citerede ikke Ministeriet Ord, da jeg sagde, at han havde yttret, at Kongens Rådighed var offentliggjort paa Rigsdagen, men jeg yttrede, at hans Forbud forekom mig at indeholde dette. — Men henvis til den Bemærkning, at Ministeriet ikke har angrebet Grundloven, saa hævner jeg ikke rettere, end at naar det underkaster en Minister, der angreber Udsættelse, saa angreber det herved selv Udsættelse.

Da alle flere begynder Ordet, blev Ordet høvet, efterat det næste Ord var bragt til den følgende Dag, Onsdag, Kl. 6 Eftermiddag, hvor Grundlovsudvalgets forste Behandling da vilde blive forsat med Udsættelse § 9.

66de offentlige Møde.

(Det 66de Møde i den hvide Skuffe.)

Onsdag den 2de Februar.

Forhandlingsprotocollen for forrige Møde blev oplæs.

Forsmanden: Jeg vil først tilde mig at erklære, at jeg fra Rigsdagsmandens for Velle Amt det Distrikt (Flou) har modtaget et Forslag til et Tillæg til Forordningsloven § 13, om at et Endringsforslag maa underkastes af et Medlem for at komme i Betragtning.

Derom vil jeg erklære:

- 1) En Hædelse fra Tvedby Sogn i Vestsjællands Amt med 20 Underretter, om at Rigsdagsmandens Distrikt ikke maa sættes for heit.
- 2) En Hædelse, indleveret af Rigsdagsmanden for Ringkjøbing Amt det Distrikt (3. Højerup), med 30 Underretter fra det Sogn ved Ringkjøbing, om at § 31 i Grundlovsudvalget maa forlignes afværende, at det med Hensyn til Nellighedsloven maa forlignes ved det Beslutning, og at Rigsdagsdakterne ikke sættes heit end til 2 & 3 Rind.
- 3) 7 endfærdige Indrænder, indleverede af Rigsdagsmanden for Skovshoveds Amt det Distrikt (Gald), fra Stadsdelen af Landets Høst og Tidstidtager, der gaar ud paa, at § 21 i Grundlovsudvalget maa indtages i den nærmeste Beslutning, som kunde afgive en særskilt Betragtning for Grundlovsmanden, navnlig ogsaa Grundlovsmanden.

Efter Dagordenen gaaede vi derefter over til den forsatte Behandling af Grundlovsudvalget og begynde med § 9. Den arde Ordferer var Ordet.

Ordføreren: § 9 i Udsættelse lyder saaledes:

„Bliver Kongen ude af Stand til at regjere, sammenkalder Stadsraadet Rigsdagen. Begge dens Afretninger træde sammen, og naar den saaledes forende Rigsdag med 1 af de afslagne Stemmer anerkender Kongens Rådighed, udværrer den en Regent.“

Herom har Udsvalget bemærket følgende:

„Denne Paragraph indeholder en Bestemmelse, som den forende Rigsdag, som naturligt hører hjemme i et følgende Afstik. Det maa ikke maatte og heller hede „erkjender“ end „anerkender“. Man foreslaar derfor følgende Redaction af anden Eending: Naar da den forende Rigsdag . . . erkjender.“

For det her omhandlede Tilfælde, at Kongen bliver ude af Stand til at regjere, foreslaar Paragraphen alene Udnavnelse af en Regent, medens den følgende Paragraph, der omhandler det samme Forhold med Hensyn til Kronprindsen, tillige foreslaar, at der skal anerkendes et Hermynderskab. Saadant synes og at kunne blive fornuftigt, naar det er Kongen, der bliver ude af Stand til at regjere, og man hævner ikke rettere, end at det er Rigsdagen, der i saa Fald ogsaa maa anerkende Hermynderskabet. Ved Paragraphens Eending foreslaar man derfor følgende Tillæg: „og anerkender, om fornuftigt gjøres, et Hermynderskab.“

Efter Udsvalgets Indstilling vil altsaa § 9 komme til at lide saaledes:

„Bliver Kongen ude af Stand til at regjere, sammenkalder Stadsraadet Rigsdagen. Naar da den forende Rigsdag med 1 af de afslagne Stemmer erkjender Kongens Rådighed, udværrer den en Regent og anerkender, om fornuftigt gjøres, et Hermynderskab.“

Herfor vil her nævnes „Ministeraadet“, vil en Bestemmelse om dette Udtryk findes ved en af de følgende Paragrapher, hvor de Forhandling herom vil kunne finde Sted.

Rindemann: Jeg sermer i denne Paragraph en Bestemmelse om, hvorefter der skal forbeholdes, naar Kongen vil rejse ud af Landet; thi den Tilfæining, som Udsvalget har foreslaet til § 3, angaaer jo kun Forlæggelsen af Regeringens Sæde udenfor Riget, eller rettere, at Kongen ikke kan forlægge Regeringens Sæde udenfor Riget, men ikke Kongens personlige Dyholdshed. Derfor Kongen nemlig vil rejse ud af Landet, der han uden Tvivl selv være benyttiget til at anerkende Kongens Rådighed, uden at Rigsdagen behøver at sammenkalde. I England kan, som bemærkede, Kongen ikke rejse ud af Landet uden Parlamentets Samtykke. Dette anser jeg vel for mindre rigtig, ja det kunde her blive urimeligt, dersom Kongen f. Ex. ikke skulde kunne rejse over til Staaen uden Rigsdagens Samtykke; men derimod forekommer det mig rigtig, at der bestemmes en Tidgrænse for hans Fremreise. En sly Bestemmelse findes i flere Grundlove, og for at nævne det Grønlænder, der ligger nærmest, er det i den første Grundlov fastsat en Tid af 12 Maaned, efter hvilken Tid Forst Kongen skal kaldes tilbage under Dagtagningen af visse Forret. Jeg vilde tilde mig at forve den arde Ordferer om Udsvalgets Mening herom.

§ 9 handler, saavidt jeg kan se, kun om det Tilfælde, naar Kongen er indforstod. Det er da naturligt, at han ikke selv kan tage Initiativet, men at dette maa udgaae fra Stadsraadet. Da dette Tilfælde er af yderste Vigtighed, er det nødvendigt, at der herved sættes Bestemmelser om Organisationen af Stadsraadet, om hvorefter den Ministre der træder, for at en sly Stadsraadsbestemmelse skal være gyldig o. i. v., thi efter hede et Par Minutere suspenderede Ransdagstjen. Det har derfor glædet mig, at Udsvalget ved Behandlingen af § 20 har erkjendt Kongens Rådighed af, at denne Sag ordredes ved den.

Ordføreren: Den 9de Paragraph bestemmer, at naar Kongen er ude af Stand til at regjere, saa sammenkalder Stadsraadet Rigsdagen for at udværrer en Regent. Denne Paragraph synes ikke alene at behandle det Tilfælde, at Kongen er bleven syg eller indforstod, ligesom ogsaa Gensidens færd at behandle Paragraphen ene fra dette Synspunkt. Men der gjøres et andet Tilfælde, der er nok saa rigtig; det kan være indforstod med Kongen, hvad der hændte Franz den første ved Paris, hvad der hændte Ferdinand den første ved Ravonne, ja, hvad der hændte Napoleon selv paa Bellechou, og hvad der hændte Valentin den første paa Sev. Han kan være bleven syg, og han kan være bleven det netop i Færd med at møde kritiske Dilett, hvor det ikke engang er Tid til at sammenkalde en Rigsdag, hvilket desuden kan være en Umulighed i et Land som Danmark, hvis Halvdel efter sin geographiske Beliggenhed kan være erobret.

For at rade Ved herom, kunde man maaskee foreslaae, at der skulde træffes en Bestemmelse for, at den nærmeste Regent skulde tiltræde Regeringen i Genskab af Regent, hvilket indtilend i flere Hensender vilde være det mest passende. Guld der bestemmes er en myndig, tilstedeværende og erkjendt Kronprinds, saa mener jeg, at Ingen kan være nærmere til at indtræde i Regeringen, uden videre Samtykke fra Rigsdagen end netop han. Det vilde ogsaa synes at være fornuftigt, hvis Kronprindsen, der, naar Kongen dør, har tiltræde Regeringen, ikke ogsaa i det Tilfælde, som jeg har anført, skulde tiltræde som Regent, men at der først skulde være Venilisation og Svogermant, om den Mand, der, hvis Kongen næste Dag dør, selv bliver Konge, indtilend kunde være Regent. Vi skulle her grundlægge et konstitutionelt Monarki; men jeg synes, at man vilde træde det monarkiske Princip for nær, naar man her endlod at tage en saadan Bestemmelse, at Kronprindsen i det omhandlede Tilfælde skulde indtræde. Jeg maa ogsaa henlede Opmærksomheden paa det